

Vammaisten lasten
ja nuorten tukisäätiö

Työllistymisen polku -projekti 2008 – 2011

- mitä, kenelle ja millaisin tuloksin?

15.11.2011, Valkea Talo

Pia Sevón, projektipäällikkö

Tavoitteet

- 1. Tuottaa tietoa** aivovammautuneiden sekä vaikeasti liikuntavammaisten nuorten aikuisten työllistymisen polun edistävästä ja estävästä tekijöistä
 - 2. Edistää** aivovammautuneiden sekä vaikeasti liikuntavammaisten **asiakkaiden työllistymistä** heidän kykyjään, kuntoisuuttaan ja osaamistaan vastaavaan työhön
- Määrällinen tavoite: Projektin tuloksena 30-40 vammaista nuorta on edennyt henkilökohtaisella työllistymisen polullaan osallistuttuaan projektin palveluihin

Kohderyhmä ja asiakkaat

Kohderyhmät

- Projektin asiakkaat, joille palveluita tuotetaan ja joiden työllistymispoluista kerätään tietoa
- Ammattilaiset, joille tietoa tuotetaan

Asiakkaat: vammaiset nuoret aikuiset (alle 35-vuotiaat)

- Vaikeasti liikuntavammaiset
- Tapaturmaisesti aivovammautuneet

Asiakkuus vapaaehtoista: asiakkailla ”oma halu työhön”

Asiakkaat (1/2)

- Hakemuksia 39, alkuhaastateltu 30
- 28 henkilöä projektin palveluissa
 - liikuntavammaisia 15, aivovammautuneita 13
- Liikuntavammaiset asiakkaat
 - Koulutustausta:
 - Ammatillinen erityisoppilaitos, amm. tutkinto: 8
 - Vain valmentavaa erityisoppilaitoksesta: 3
 - Ammatillinen tutkinto muualta 2, amk-tutkinto 1, ylempi kork. koulu 1
 - Toimeentulo
 - 9:llä toistaiseksi myönnetty Kelan työkyvyttömyyseläke
 - 1:llä oli Kelan myöntämä kuntoutustuki, määräaikainen eläke
 - Muilla työttömyysetuus tai työllistymisen jälkeen palkkatulo
 - Vamman suhteen tilanne melko staattinen
 - Ansiotyö pääasiallisena pyrkimyksenä

Asiakkaat (2/2)

- Aivovammautuneet asiakkaat
 - Heterogeenisempi ”ryhmä” koulutustaustaltaan ja työhistorialtaan
 - Koulutus voinut menettää merkitystään vammautumisen seurauksena
 - Toimeentulo ja status
 - 6 työkyvyttömyyseläkkeellä
 - 5 opiskellut kuntoutusrahalla
 - Tilannetta määrittää tuntuvasti se, minkä rahoitus- ja korvaustahon piirissä henkilö on.
 - Useimmilla käynnissä kuntoutusprosessi, joten status joillakin muuttunut projektin kuluessa
 - Pyrkimyksenä ansiotyö tai vapaaehtoistyö tai muu itselle sopiva
 - Vammautumisikä merkityksellinen

Toimenpiteet

Asiakastyöskentely

- Ryhmämuotoinen työnhakuvalmennus (ohjelma julkaisun liitteenä)
- Klubitapaamiset (ohjelma julkaisun liitteenä)
- Yksilöohjaus
- IMBA-Melba-arvioinnit (lisätietoa julkaisun liitteenä)
- Työnhaku/työpaikanetsintä
- Tuki työpaikalla työllistymisen jälkeen

Tiedon tuottaminen työllistymisen poluista

- Polkuaineiston keruu, käsittely, havaintojen kuvaaminen
- Aivovammaisten ammatillisen kuntoutuksen tarkastelu (raportti julkaisun liitteenä)

Yhteistyöverkosto

- Aivovammaliitto ry
- Asiakkaiden edustajat: vamm. henkilöt
- Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskus
- Invalidiliiton Käpylän kuntoutuskeskus
- Vakuutus kuntoutus VKK ry
- Helsingin kaupungin tuetun työllistymisen palvelu
- VATES-säätiö
- Kansaneläkelaitos
- Muita: VANE, FiBS ry, MTKL, TE-toimisto
- Aivovammaisten amm. kunt. tarkasteleva työryhmä

Tulokset 1:

asiakkaiden eteneminen työllistymisen polulla (luku 7)

TYÖT JA TOIMENPITEET, JOISSA ASIAKKAAT OLIVAT PROJEKTIN AIKANA (lv=liikuntavammaisen hlö, av= aivovammautunut hlö)	A) Asiakas järjestänyt itsenäisesti ilman projektin panosta	B) Projektin taustatuki /konsultaatio mukana, asiakas aktiivisessa roolissa	C) Löytynyt projektin etsinnän tuloksena tai projektin aloitteesta	D) Muun ammattilaisen järjestämä	
Palkkatukityösuhde	3 (lv)	4 (lv), 1 (av)	2 (lv), 1 (av)	-	11
Työhallinnon työkokeilu	-	-	1 (av)	1 (av)	2
Työhallinnon harjoittelu/ työelämävalmennus	-	-	1 (lv)	1 (av)	2
Kelan työhönvalmennus	-	-	-	1(lv)	1
Vapaaehtoistyösuhde	2 (lv), 3 (av)	-	2 (av)	-	7
Kuntouttava työtoiminta	-	-	-	1 (lv)	1
Muu harjoittelu tai kokeilu	-	1 (lv)	1 (lv), 2 (av)	1 (av)	5
Työsuhde ilman tukia, pääosin osa-aikaisia ja lyhyitä pätkiä	3 (lv)	3 (lv), 1 (av)	-	-	7
Henkilöt, jotka tekevät freelancer-työtä sekä muuta satunnaista keikkatyötä,	4 (lv)	-	1 (lv)	-	5
Opiskelupaikka	-	-	1 (lv)	-	1

Mitä asiakkaat ovat saaneet projektista ?

Asiakaskysely kesä 2011, (vastaajia 16): **myönteisesti vastanneet**

- ”Työllistymisen polussani (tai aivovammaisilla ammatillisessa kuntoutumisessani) on tapahtunut edistymistä - 62 %
- ”Pyrkimykseni ovat selkiytyneet, tiedän nyt paremmin, mihin haluan elämässäni suuntautua” – 93 %
- ”Itsetuntoni on parantunut” – 75 %
- ”Tunnistan paremmin vahvuuteni vammaani ja työntekoon liittyen” – 94 %
- ”Tunnistan paremmin rajoitukseni vammaani ja työntekoon liittyen” - 94 %

Tulokset 2: Havainnoja työllistymisen polun edistäväistä ja estävistä tekijöistä (luku 8)

- Havainnot perustuvat projektin aineistoon:
 - Asiakastyössä kerätty dokumentaatio
 - Työnantajatyöskentelystä syntyneet havainnot, tiedot, aineistot
- Laadullisen tutkimuksen lähestymistapa: Pieni aineisto, josta pyritään saamaan kokonaiskuva. Nostetaan esiin ilmiöitä ja merkityksellisiä teemoja, joilla uskomme olevan yleisempääkin merkitystä.

Havainnot edistävästä ja estävästä tekijöistä 1

Työnhakijoiden omankokoiset tavoitteet ja tavoitteen asettelussa tukeminen (luku 8.1.)

- Palkkatyöhön pyrkivien työnhakijoiden tavoitteet melko korkealla: halutaan koulutusta vastaavaan ja vakituiseen työhön
- Kohtuullisuus ja joustavuus tuotti hyviä tuloksia
- Realistinen tavoitteenasettelu tärkeää
- Omien taitojen konkretisoinnissa apuna IMBA-Melba
- Palaute on tärkeää, mutta rehellistä palautetta voi olla vaikea antaa. Palautetta kaunistellaan.
- Kyky kertoa vamman vaikutuksista työntekoon on eduksi
- Henkilökohtaisen avun organisointi

Havaintoja edistävistä ja estävistä tekijöistä 2

Oikea työntekijä oikeaan tehtävään (luku 8.2.)

- Löytämämme työmahdollisuudet eivät välttämättä helposti soveltuneet asiakkaillemme, kohtaanto-ongelma
- Työnantajat odottivat monipuolista osaamista ja itsenäisyyttä
- Avustavia töitä oli vaikea löytää – karsittu pois, jaettu eri hlöille
- Piilotöiden etsiminen vaatii johdolta aikaa ja työprosessien uudelleen organisoimista
- Vaikka oli halua räätälöidä, sopivia työtehtäviä ei aina löytynyt
- Vinkkejä, miten liikuntavammaa ja aivovammaa kannattaa ja tulisi huomioida työnkuvaa suunniteltaessa
- IMBA-Melba tuo tarkkuutta ja systematiikkaa ”mätsäykseen”

Havainnot edistävästä ja estävästä tekijästä 3

Palvelut ja tuet työllistymisen mahdollistajana (luku 8.3.)

- **Työolosuhteiden järjestelytuen** hakemismenettely joustavammaksi ja työnantajälhtöisemmäksi
 - Huomiota tuen hyödyntämiseen toisen työntekijän avustamisessa
- **Palkkatuki** oli työllistämisen edellytys. Tarvitaan pysyvää korkeaa kompensatiota, pelkkä rekrytointituki ei riitä. Palkkatuki mahdolliseksi vähäiselle tuntimäärälle?
- Huoli Kelan 2 momentin eläkeläisten väliinpuotoamisesta Kelan ja TE-toimiston väliin: pääsevätkö palveluihin?
- Vaikeavammaisten lääkinnäll. kuntoutuksesta poispuotoaminen toi haasteita työ- ja toimintakyvyn ylläpitämiselle

Havainnot edistäväistä ja estävistä tekijöistä 3

Jatkoa.. Palvelut ja tuet työllistymisen mahdollistajana

- Kelan eläkkeen lepäämään jättäminen ei näyttäytynyt todellisena vaihtoehtona, koska työpaikkaa ei ollut näköpiirissä
- Ajatus tuloloukusta vie motivaatiota työn tavoitteluun.
- Töitä on mukavampi etsiä, kun ansaintaraja ei häämötä. Ansaintaraja vähentää työntekijän joustamisen mahdollisuuksia.
- Työtoimintaa tarpeen monipuolistaa ja kehittää (koulutetuille) liikuntavammallisille paremmin sopivaksi

Aivovammaisten ammatillista kuntoutusta tarkasteleva työryhmä, yhteenvetoa

- Aivovamman saaneiden kohdalla kuntoutusta määrittää erityisen vahvasti henkilön asema korvausjärjestelmässä, ei niinkään vamman luonne.
- Aivovamman saaneet ovat perinteisesti ohjautuneet eläkkeelle. Uusia ratkaisuja tarvitaan.
- Tarvitaan enemmän palveluohjausta ja joillekin tahoille vastuu kuntoutujan kokonaistilanteesta ja seurannasta.
- Neuropsykologin palveluja lisää, myös työllistymisen tukemiseen.
- Työllistymisen ja kysymykset osaksi sosiaalitoimen palvelusuunnitelmaa.
- Ammattilaisten aivovammatietoutta on tarpeen kohentaa.

Lopuksi

- Miksi ihmisiä koulutetaan, jos heidän työllistymistään ei tueta?
- Tarvitaan enemmän tukea – taloudellista ja valmennuksellista
- Koulutuksen jälkeen tarvitaan riittävät, pitkäkestoiset toimenpiteet, jotta jokaiselle löytyy sopiva työn tekemisen ratkaisu.
- Huomiota jo olemassa olevien kontaktien parempaan hyödyntämiseen, esim. sosiaalityöntekijät, oppilaitokset
- Missä on tilaa ja paikka (vaikeasti) vammaisille työntekijöille?
- Tarvitaan enemmän työpaikkoja sosiaalisiin yrityksiin sekä työtoiminnan ja matalan kynnyksen työmahdollisuuksien kehittämistä.
- **Onnistuminen on mahdollista!**

Vammaisten lasten
ja nuorten tukisäätiö

Kiitos!